

**prof. PhDr. Milan Portik, PhD., Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky
a psychológie, PF PU v Prešove**

P O S U D O K

**publikačnej činnosti a celkové zhodnotenie vedeckej a pedagogickej činnosti v rámci
inauguračného konania za profesorku doc. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD.
v študijnom odbore Odborová didaktika**

Status univerzitného profesora, v kontexte kritérií a nárokov vyplývajúcich z tejto pozície, je priesečníkom vedeckovýskumnej, publikačnej a pedagogickej dispozície a erudovanosti, ktorá má presahy v širokej odbornej komunite nielen doma, ale i v zahraničnom priestore

Dlhoročné kontakty s pracoviskom inaugurančky – z pozície riadiaceho pracovníka univerzity v pozícii prorektora pre vzdelávanie a následne pre vedu a výskum - má oprávňujú už v úvode posudku k vysloveniu pozitívneho konštatovania, že aktivity inaugurančky, tak v riadiacich pozíciách fakulty a katedry, ale hlavne tak v odbornej, pedagogickej, vedeckovýskumnej, ako aj v publikačnej aktivite sú v plnej miere kompatibilné s nárokmi, ktoré sa kladu na uchádzača o inauguráciu. Od príchodu inaugurančky na fakultu /2004/, jednak ako pedagóg som mal možnosť sledovať jej učiteľskú trajektóriu, vedecký rast – bol som členom komisie pre jej habilitačné konanie – a jednak ako garant predmetu vysokoškolská pedagogika pri jej znovuuvedení do študijného programu doktorandského štúdia na PU v Prešove, som kladne hodnotil a hodnotím jej zanietenosť, úprimný záujem o hľadanie ciest, v erudovanom prístupe v tejto disciplíne k študentom 3. stupňa vzdelávania, v príkladnom plnení povinností, v manažovaní odborného tímu, v odhodlaní pedagogicky kultivovať odborovú didaktiku v kontextoch nielen našej univerzity.

Ako oponent inauguračného konania doc. PaedDr. Lenky Pasternákovovej, PhD. som obdržal podkladové materiály, precízne spracované vo všetkých sledovaných položkách. Po ich dôkladnom preštudovaní sa môžem zodpovedne vyjadriť k plneniu kritérií na menovanie doc. Pasternákovovej za profesorku v odbore odborová didaktika.

Posudok je štruktúrovaný do nasledujúcich oblastí:

- plnenie kritérií pre inauguračné konanie;
- kvalifikačné predpoklady uchádzača, jej profesná dráha;
- uchádzačka ako vedecká a pedagogická osobnosť;
- vedecká škola, teoretické a aplikačné presahy vedeckej školy;
- záverečné vyjadrenie.

Kritériá, ktoré uplatňuje Vysoká škola DTI v Dubnici nad Váhom pri vymenovanom konaní na profesorov tak v oblasti vzdelávania, ako aj vo vedeckovýskumnej i publikačnej doc. Pasternáková ich spĺňa a takmer vo všetkých vysoko prekračuje (vedecké monografie 2/5, vysokoškolské učebnice a učebné texty 3/4, vedecké odborné práce v databázach ISI WOK, Scopus 3/4, vedecké a odborné práce mimo databáz ISI WOK 60/172, z toho v zahraničí 15/46, , ohlasy na publikačnú činnosť 60/357, citácie zahraničné 20/128, citácie a ohlasy podľa SCI 10/5..

Významné sú aktivity spojené s riešením vedecko-výskumných a tematických úloh, kde uchádzačka takisto spĺňa požadované kritériá. Moje mimoriadne uznanie si zasluhuje aj jej zahraničná spolupráca v oblasti vzdelávania, študijné pobyty i expertízna činnosť.

Doc. Pasternáková absolvovala v roku 2003 na FHPV PU v Prešove študijný odbor učiteľstvo akademických predmetov: slovenský jazyk a literatúra – pedagogika, špecializácia: výchovné poradenstvo. Titul PhD. v odbore 1.1.4 Pedagogika získala v roku 2008 na FHPVPU v Prešove. Odborný rast pokračoval ukončením habilitačného konania v roku 2013

na UKF v Nitre v študijnom odbore Pedagogika. Tematické zameranie kvalifikačných prác ukazuje na dominantnú profiláciu a záujem uchádzačky o pedagogické vedy ich odborovú profiláciu a takisto sa tematicky orientujú na hodnoty a hodnotovú orientáciu človeka a hodnotu vzdelania a vzdelávania. Tomuto snaženiu podriadila aj ďalší kvalifikačný rast štúdiom rôznych foriem vzdelávania (2015 - Certifikát A1 a Certifikát A2 pre koordinátorov VŠ pre študentov so špecifickými potrebami, 2017-Master of Business Administration). Z uvedenej gradačnej dráhy je vidieť evidentný plynulý postup a dozrievanie v odbornej kvalifikácii inaugurantky.

Profesná dráha uchádzačky je priesečníkom jej odbornej i manažérskej graduovanosti. Od roku 2004 až po súčasnosť pôsobí na Fakulte humanitných a prírodných vied PU v Prešove na Ústave pedagogiky, andragogiky a psychológie na Katedre pedagogiky. Do roku 2013 ako asistentka a ďalej ako docentka. Od roku 2019 je riaditeľkou Ústavu pedagogiky. Odborná a manažérska erudícia sa uplatňuje aj v pozícii posudzovateľky Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo.

V pedagogickom procese sa profiluje na výučbu predmetov v odbore pedagogika: didaktika pedagogiky, všeobecná didaktika, vysokoškolská pedagogika, základy edukačných vied, personálna a sociálna výchova, teória rodinnej výchovy, teória a riadenie školstva, školský manažment, teória výchovy.

Kontinuálnym presahom odborného zázemia z týchto a v týchto predmetoch je presah na odborovú didaktiku a jej profesnú komplexicitu.

Dôležitá je aj expertízna a posudzovateľská činnosť inaugurantky, kde evidujeme 76 aktivít (recenzie, oponentúry).

Významné sú jej prednáškové aktivity v zahraničí: Poľsko (Lublin); Ukrajina (Užhorod), Česko (Praha, Olomouc, Hradec Králové, Zlín).

Mimoriadnu aktivitu evidujeme v účasti na vedeckých a odborných konferenciách: celkom 104, z toho v zahraničí 35 a v 22 jej členstvo vo vedeckých výboroch konferencií.

V pedagogickej činnosti je potrebné vyzdvihnúť vedenie ukončených záverečných prác: 64 Bc, 81 Mgr, 3 ukončení doktorandi a 4 študujú.

Tento enumeratívny prehľad pedagogickej činnosti a aktivít uchádzačky ukazuje na mimoriadnu angažovanosť, entuziazmus a cieľavedomosť inaugurantky. Doc. Pasternáková sa vyprofilovala na významnú odborníčku v oblasti pedagogiky s orientáciou na jej presahy do odborových didaktík nielen u nás, ale významnú pozíciu má aj v zahraničí.

V kontexte pedagogických aktivít je významná aj vedecko-výskumná aktivita, kde evidujeme: v projektoch medzinárodných grantových schém: 2x zodpovedná riešiteľka; v projektoch domácich grantových schém (KEGA, VEGA, APVV): 9x spoluriešiteľ; v iných projektoch, ktorých súčasťou je výskum alebo jeho aplikácia do praxe: 4x spoluriešiteľka.

Tematické zameranie riešených projektov je dominantne zamerané na vedeckú orientáciu inaugurantky (Jednota v rôznorodosti, Rozvoj kľúčových kompetencií riaditeľa školy z pohľadu súčasného školského manažmentu, Metódy hodnotenia v rodine a hodnotová orientácia detí, Kvalita života a ľudské práva v prosociálnej spoločnosti, Akcelerácia rozvoja ľudských zdrojov vo vede a výskume, inovácia a zlepšenie kvality vzdelávacieho procesu, Inovácia a implementácia nových foriem vzdelávania na FHPV PU v Prešove, Význam hodnotovej orientácie – očakávania a perspektívy mladej generácie z hľadiska jej uplatnenia na trhu práce, Vyučovanie v školách druhej šance z perspektívy učiteľa a dospelého učiaceho sa, Inováciou pedagogickej praxe ku kvalitnej príprave učiteľov).

Vedecko-výskumné aktivity majúce presah na budovanie vedeckej školy inaugurantky sledujeme aj v témach doktorandov inaugurantky: Učiteľskej profesie v premenách súčasnej školy v aktuálnej edukačnej a spoločenskej realite; Sociálnych aspektov pregraduálnej prípravy učiteľov v súčasnej spoločnosti; Vzdelávacie problémy detí a mládeže z migračných

rodín z Poľska a Slovenska v Írsku. Doktorandi po dizertačnej skúške analyzujú problematiku edukačného procesu u juvenilnej mládeže tiež rodinné zázemie a jeho vplyvu na hodnotovú orientáciu a pozornosť venujú aj osobnosti učiteľa a stresovým faktorom, ktoré na neho v didaktickom procese profesie pôsobia.

Moje hodnotenie uchádzačky v inauguračnom konaní dopĺňam ešte krátkou charakteristikou dvoch prác.

Profesným zameraním i zámerom inaugurantky je úprimná snaha o kultiváciu hodnotovej orientácie vzdelania, vzdelanosti s presahom na hodnotový svet človeka v globálnom svete rôznych výziev, snažení i veľkých problémov. Tomu podriaďuje svoje vedecko výskumné i publikačné aktivity. K tomuto typu prác patria vedecké monografie: Wertbildung – hodnota vzdelania a Výchovné a vzdelávacie metódy vo svete edukácie. Obsahovo sú orientované na analýzu súčasného stavu edukačného procesu vychádzajúc pri tom z axiologickej roviny (s dôrazom na vzdelávacie hodnoty). Cieľom týchto prác, slovami inaugurantky, je poskytnúť nielen odbornej verejnosti podnety na hlbšie teoretické úvahy, ale aj praxeologické námety v kontexte úsilia o profesionalizáciu učiteľstva a budovanie moderných systémov podpory jeho rozvoja s akceptovaním súčasných spoločenských podmienok.

Vedecké monografie vydaná v zahraničných vydavateľstvách Ste-Con Karlsruhe Deutschland a Nová Forma Týn nad Vltavou.

Z uvedených prác, ktoré majú charakter vedeckých monografií a sú dopĺňané množstvom vedeckých štúdií, odborných článkov i referátov na konferenciách mi celkovo vychodí, že v uvedených oblastiach vedeckovýskumnej, pedagogickej i publikačnej činnosti doc. Pasternákovskej sa v plnej miere odrážajú nielen jej vynikajúce schopnosti kritického analýzy súčasných problémov, ale aj snaha o vedecky prístup ich riešenia.

Pozitívne hodnotím aj aktivity a činnosti inaugurantky v odborových a vedeckých komisiách, členstvo v medzinárodných vedeckých výboroch konferencií, členstvo v redakčných radách, vedeckých radách, skúšobných komisiách. Inaugurantka svojím výskumom, publikačnou a manažérskou aktivitou preukazuje, že je uznávanou osobnosťou nielen v rámci Slovenska, ale aj v medzinárodnom akademickom priestore v oblasti pedagogických vied s presahom na transfer do odborových didaktík.

Námet do rozpravy

V kontexte odbornej didaktiky je vyučovanie predmetov, napr.. didaktika fyziky, matematiky, histórie, pedagogiky, atď. v pregraduálnej príprave učiteľov veľmi náročné a malo by patriť k profilujúcim predmetom učiteľa – odborníka v konkrétnom predmete. Aké kritériá by mal spĺňať vyučujúci tohto predmetu?

Záver: Vychádzajúc z intencií zákona o vysokých školách, z § 75, ktorý uvádza, že profesor je zodpovedný za výskum a vzdelávanie v príslušnom študijnom odbore, že prispieva svojou výskumnou, pedagogickou a organizačnou činnosťou k rozvoju poznania v tomto študijnom odbore a k objasňovaniu vzťahov s ostatnými študijnými odbormi, že formuje trendy, koncepcie vedeckého výskumu, vedie výskumné tímy a organizuje medzinárodné vedecké podujatia, a to v súlade so vzdelávacou činnosťou, potom s plnou zodpovednosťou konštatujem, že tieto **kritériá doc. Pasternákovskej plní.**

Preto **odporúčam** schváliť návrh na menovanie doc. PaedDr. Lenky Pasternákovskej, PhD. za **profesorku v študijnom programe Odborová didaktika.**

V Prešove 2. septembra 2020

prof. PhDr. Milan Portik, PhD.
PF PU v Prešove
oponent